EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 3. 2022
COM(2022) 100 final

2022/0070 (NLE)

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania práv Spoločenstva pri vykonávaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V dohode o obchode a spolupráci medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“)[1] sa stanovuje, že v súlade s podmienkami v nej stanovenými môžu zmluvné strany prijať určité jednostranné opatrenia.

Pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Euratome, Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) môže prijať jednostranné opatrenia v prípadoch a za podmienok stanovených v článkoch 718 a 719 dohody o obchode a spolupráci bez toho, aby bolo nutné najprv využiť mechanizmus urovnávania sporov. Predmetné jednostranné opatrenia sa týkajú čiastočného alebo úplného pozastavenia účasti Spojeného kráľovstva na programoch Únie, ako aj čiastočného alebo úplného ukončenia tejto účasti.

Rada vo svojom rozhodnutí o uzavretí dohody o obchode a spolupráci splnomocnila Komisiu na prijímanie uvedených opatrení, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o fungovaní Európskej únie[2], v mene Únie a „[*d*]*okým v Únii nenadobudne účinnosť osobitný legislatívny akt upravujúci prijímanie opatrení*“ podľa tejto dohody.

Komisia a Rada sa dohodli aj na spoločnom vyhlásení vydanom v čase uzavretia dohody o obchode a spolupráci, v ktorom sa uvádza, že bez toho, aby bolo dotknuté jej právo iniciatívy podľa zmlúv, sa Komisia „zameria na to, aby najneskôr do 31. marca 2022 navrhla osobitný legislatívny akt uvedený [...]“[3].

Týmto legislatívnym návrhom sa naplní tento politický záväzok, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Euratome, konkrétne pridruženie Spojeného kráľovstva k výskumnému a vzdelávaciemu programu Euratomu a k Európskemu spoločnému podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy, ktoré sa riadia piatou časťou dohody o obchode a spolupráci (Účasť na programoch Únie, správne finančné riadenie a finančné ustanovenia). Navrhovaným nariadením sa zabezpečuje, aby Spoločenstvo mohlo včas a účinne konať v záujme ochrany svojich záujmov pri vykonávaní a presadzovaní dohody o obchode a spolupráci. Navrhovaným nariadením sa Komisia splnomocňuje prijímať uvedené opatrenia a takisto ich v prípade potreby pozastaviť a zrušiť prostredníctvom vykonávacích aktov.

---

[1] Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“). Pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Euratome, dohoda sa uzavrela podľa rozhodnutia Komisie (Euratom) 2020/2255 z 29. decembra 2020 o uzavretí Európskou komisiou a predbežnom vykonávaní Dohody medzi vládou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu o spolupráci pri bezpečnom a mierovom využívaní jadrovej energie a o uzavretí Európskou komisiou v mene Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a predbežnom vykonávaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 445, 31.12.2020, s. 2). Dohoda sa predbežne vykonávala od 1. januára 2021 a platnosť nadobudla 1. mája 2021.

[2] Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021 o uzavretí, v mene Únie, Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej a Dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska o bezpečnostných postupoch pri výmene a ochrane utajovaných skutočností (Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 2).

[3] Vyhlásenie Komisie a Rady o monitorovaní a vykonávaní dohody o obchode a spolupráci, odsek 3.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Politické ustanovenia upravujúce vystúpenie bývalého členského štátu zo Spoločenstva a partnerstvo Spoločenstva s týmto bývalým členským štátom sú bezprecedentné.

Navrhované nariadenie je *lex specialis* vo vzťahu k iným ustanoveniam práva Spoločenstva v rozsahu, v akom tieto ustanovenia upravujú rovnaký predmet úpravy.

V rovnakom čase ako dohoda o obchode a spolupráci sa uzavrela Dohoda medzi vládou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu o spolupráci pri bezpečnom a mierovom využívaní jadrovej energie[4].

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Samostatný legislatívny návrh upravuje okrem iného prijatie jednostranných opatrení a opatrení na presadzovanie práva v oblasti programov Únie pre výskum a vývoj.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnymi základmi sú právne základy v Zmluve o Euratome, ktoré upravujú oblasti, v ktorých môže byť nutné prijať jednostranné opatrenia, konkrétne články 7, 47 a 48 v spojení s článkom 106a, v ktorom sa článok 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vyhlasuje za uplatniteľný na Zmluvu o Euratome.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Neuplatňuje sa.

- **Proporcionalita**

Pokiaľ sú práva Spoločenstva, ktoré sa majú uplatňovať, stanovené v dohode o obchode a spolupráci, navrhované opatrenia nepresahujú rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v zabezpečení rýchleho a účinného uplatňovania týchto práv. Okrem toho podmienky, ktoré sa podľa dohody uplatňujú na prijímanie jednostranných opatrení, zabezpečujú, aby sa tieto opatrenia obmedzovali na to, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie osobitných cieľov, ktoré sú v nej stanovené.

- **Výber nástroja**

Forma nariadenia najlepšie zodpovedá sledovanému cieľu, ktorým je stanovenie všeobecných zásad a jednotných podmienok pre uplatňovanie práv, ktoré má Spoločenstvo k dispozícii pri vykonávaní a presadzovaní dohody o obchode a spolupráci.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Iniciatíva má procesnú a inštitucionálnu povahu.

[4] Dohoda uzavretá podľa rozhodnutia Komisie (Euratom) 2020/2255.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

Posúdenie vplyvu sa nevykonalo z týchto dôvodov:

1. Komisia nemá k dispozícii žiadne možnosti politiky, pretože: a) pripravovaný návrh upravuje spôsob, akým sa v rámci Spoločenstva prijímajú opatrenia, ktoré už boli dohodnuté v medzinárodnej dohode, bez akéhokoľvek priestoru na obmeny, a b) Komisia sa Európskemu parlamentu a Rade zaviazala predložiť návrh tohto legislatívneho aktu do stanoveného dátumu.
2. Vzhľadom na procesnú povahu aktu sa neočakávajú žiadne priamo identifikovateľné vplyvy.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Neuplatňuje sa.

- **Základné práva**

Opatrenia prijaté podľa navrhovaného nariadenia by boli zákonným opatrením Spoločenstva podľa Charty základných práv. Dôvodom je, že toto opatrenie by sa prijalo v súlade s požiadavkami, podľa ktorých majú príslušné orgány prijímať opatrenia na základe riadneho právneho základu v záujme dosiahnutia legitímneho cieľa, ktorým je uplatňovanie práv Únie podľa uvedených dohôd, a v súlade so zásadou proporcionality.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Neuplatňuje sa.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Predpokladá sa, že vykonávanie navrhovaného nariadenia sa preskúma do piatich rokov od nadobudnutia jeho účinnosti. Toto obdobie je v súlade so spoločným preskúmaním oboma zmluvnými stranami dohody o obchode a spolupráci, ako sa stanovuje v článku 776 dohody o obchode a spolupráci.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V článku 1 sa stanovuje predmet úpravy navrhovaného nariadenia, a to stanovenie pravidiel a postupov na zabezpečenie účinného a včasného uplatňovanie práv Spoločenstva pri presadzovaní a vykonávaní dohody o obchode a spolupráci.

Tieto práva sa môžu uplatňovať prostredníctvom jednostranných opatrení vymedzených v druhom odseku uvedeného článku v súlade s pravidlami stanovenými v článku 2 a postupom výboru stanoveným v článku 3.

V článku 5 sa napokon stanovuje, že Komisia preskúma toto nariadenie do piatich rokov od nadobudnutia jeho účinnosti, aby sa uistila, že je naďalej vhodné na svoj účel.

2022/0070 (NLE)

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania práv Spoločenstva pri vykonávaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej články 7, 47 a 48 v spojení s jej článkom 106a,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po porade s Vedeckým a technickým výborom,

(1) Komisia uzavrela 29. decembra 2020 v mene Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) Dohodu o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej[5] (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“). Dohoda o obchode a spolupráci sa predbežne vykonávala od 1. januára 2021 a platnosť nadobudla 1. mája 2021. Dohoda o obchode a spolupráci sa vzťahuje na záležitosti, ktoré patria do právomoci Spoločenstva, konkrétne pridruženie k výskumnému a vzdelávaciemu programu Euratomu a k Európskemu spoločnému podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy, ktoré sa riadia piatou časťou dohody o obchode a spolupráci (Účasť na programoch Únie, správne finančné riadenie a finančné ustanovenia).

(2) V dohode o obchode a spolupráci sa stanovuje, že zmluvné strany môžu v osobitných prípadoch a za podmienok a postupov v nej stanovených prijať jednostranné opatrenia, menovite pokiaľ ide o pozastavenie určitých záväzkov podľa dohody. Pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o Euratome, Spoločenstvo môže prijať jednostranné opatrenia v prípadoch a za podmienok stanovených v článkoch 718 a 719 dohody o obchode a spolupráci. Predmetné jednostranné opatrenia sa týkajú čiastočného alebo úplného pozastavenia účasti Spojeného kráľovstva na programoch Únie, ako aj čiastočného alebo úplného ukončenia tejto účasti.

(3) Ak by pri vykonávaní dohody o obchode a spolupráci vznikla potreba chrániť záujmy Spoločenstva, Spoločenstvo by malo byť schopné urýchlene a primeraným, účinným a pružným spôsobom vhodne využiť nástroje, ktoré má k dispozícii, a plne pritom zapojiť členské štáty. Je preto potrebné stanoviť pravidlá a postupy, ktorými sa upraví prijímanie jednostranných opatrení pri uplatňovaní práv Spoločenstva podľa dohody o obchode a spolupráci.

(4) Jednostranné opatrenia by sa mali obmedziť na to, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie ich účelu, so zreteľom na skutočné alebo možné poškodenie záujmov

[5] Ú. v. EÚ L 149, 30.4.2021, s. 10.

Spoločenstva vyplývajúce z daného prípadu. Mali by spĺňať podmienky stanovené v článkoch 718 a 719 dohody o obchode a spolupráci.

(5) Pravidlá a postupy stanovené v tomto nariadení by mali predstavovať *lex specialis* vo vzťahu ku všetkým ustanoveniam práva Spoločenstva, ktoré upravujú rovnaký predmet úpravy.

(6) S cieľom zabezpečiť, aby toto nariadenie naďalej spĺňalo svoj účel, by Komisia mala do piatich rokov od nadobudnutia jeho účinnosti preskúmať jeho rozsah pôsobnosti a vykonávanie a podať správu o svojich zisteniach Rade a Európskemu parlamentu.

(7) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia, a najmä s cieľom zabezpečiť rýchle, účinné a pružné uplatňovanie zodpovedajúcich práv Spoločenstva podľa dohody o obchode a spolupráci, by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na prijímanie jednostranných opatrení a zaistenie účinnosti týchto opatrení, ako si vyžaduje vnútorný právny poriadok Spoločenstva. Uvedené právomoci by sa mali rozšíriť aj na zmenu, pozastavenie alebo zrušenie prijatých opatrení. Mali by sa vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011[6]. Keďže plánované opatrenia zahŕňajú prijatie aktov so všeobecnou pôsobnosťou, na prijatie týchto opatrení by sa mal použiť postup preskúmania. Komisia by mala prijať okamžite uplatniteľné vykonávacie akty, ak si to v riadne odôvodnených prípadoch vyžadujú vážne a naliehavé dôvody, aby sa primerane chránili záujmy Spoločenstva.

(8) Dobrovoľne sa konzultovalo s Európskym parlamentom, ktorý vydal stanovisko[7],

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1
Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Týmto nariadením sa stanovujú pravidlá a postupy na zabezpečenie účinného a včasného uplatňovania práv Spoločenstva pri vykonávaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (ďalej len „dohoda o obchode a spolupráci“).

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na nasledujúce opatrenia prijaté Spoločenstvom na základe článkov 718 a 719 dohody o obchode a spolupráci:

a) pozastavenie uplatňovania protokolu I k dohode o obchode a spolupráci v súvislosti s jedným alebo viacerými programami a činnosťami Spoločenstva alebo výnimočne ich časťami;

b) ukončenie uplatňovania protokolu I k dohode o obchode a spolupráci v súvislosti s jedným alebo viacerými programami a činnosťami Spoločenstva alebo výnimočne ich časťami.

---

[6] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

[7] […].

Článok 2
Uplatňovanie práv Spoločenstva

1. Bez ohľadu na akékoľvek ustanovenia práva Spoločenstva prijaté podľa článkov 7, 47 a 48 Zmluvy o Euratome je Komisia splnomocnená prijímať opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 tohto nariadenia a uviesť tieto opatrenia do účinnosti prostredníctvom vykonávacích aktov.

2. Komisia je splnomocnená prostredníctvom vykonávacích aktov zmeniť alebo zrušiť opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 písm. a).

3. Ak má jeden alebo viaceré členské štáty osobitnú obavu, pokiaľ ide o významnú zmenu podmienok uvedených v článku 718 ods. 1 písm. a) až c) dohody o obchode a spolupráci, tento členský štát alebo tieto členské štáty môžu požiadať Komisiu, aby pozastavila účasť Spojeného kráľovstva na príslušnom programe alebo programoch Spoločenstva v súlade s odsekom 1 tohto článku. Ak Komisia takejto žiadosti nevyhovie, včas informuje Radu o svojich dôvodoch.

4. Vykonávacie akty uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 3 ods. 2.

5. Komisia prijme z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 3 ods. 3.

Článok 3
Postup výboru

1. Komisii pomáha Výbor Spojeného kráľovstva. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s jeho článkom 5.

Článok 4
Preskúmanie

Komisia do [Úrad pre publikácie: vložte prosím dátum päť rokov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] predloží Rade a Európskemu parlamentu správu o uplatňovaní tohto nariadenia.

Článok 5

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka